

Nederlandse huisartsen die in het buitenland werken

Ierland: trager verwijzmodel en grotere claimcultuur

Daniel Dresden en Gijs Baaten

“Het stond voor mij al heel vroeg vast dat ik arts wilde worden en in het buitenland wilde werken”, zegt Ype Smit. Na jaren ervaring in Tanzania koos hij voor een bestaan in Ierland. Daar geniet hij van de samenwerking, diversiteit en Ierse humor. Maar hij moest ook wennen aan de Ierse claimcultuur. “Samen met het slecht functionerende gezondheidszorgsysteem en het trage verwijzmodel legt dit een grote druk op mij als huisarts.”

Zijn interesse in andere landen en culturen kreeg Ype met de paplepel ingegoten. Zijn opa en vader waren tropenarts en hij heeft zelf tot zijn twaalfde in het buitenland gewoond. “Ook ik zocht het avontuur in het buitenland. Ik wilde graag een verschil maken waar dat hard nodig is. Zodoende ging ik wonen en werken in Afrika.”

Na dertig jaar vond Ype het tijd om terug te gaan naar Europa. “Ik was enigszins Afrika-moe. Ik hoefde niet perse naar Nederland, maar wel dichterbij.” Het werd Ierland, vanwege de schoonheid van het land en de mensen.

Verskillende patiëntpopulaties

Ype werkt als vaste *locum* (waarnemer) in twee totaal verschillende praktijken. In een solopraktijk in een

achterstandswijk van een binnenstad ziet hij veel armoede-gerelateerde problemen. “Hier wonen veel ouderen, (ex-)verslaafden, mensen uit Oost-Europa en de Balkan en asielzoekers uit het Midden-Oosten en Afrika. De zorgproblemen zijn vaak complex vanwege leeftijd, multimorbiditeit, polyfarmacie en taal- en culturele barrières.” De werkdruk is hoog. “Regelmatig zijn er dubbel geboekte consulten: twee patiënten in vijftien minuten. Omdat patiënten geregeld niet komen opdagen, is goed en efficiënt plannen moeilijk.”

De andere praktijk ligt in een welvarender gebied, met zomers veel buitenlandse toeristen. “De patiënten hier zijn meer ‘gemiddeld’. Het werk is rustiger. Ik ervaar hier minder tijdsdruk.”

Een gemiddelde werkdag duurt van 9.00 tot 18.30 uur en bestaat uit twee delen van vier uur voor consulten. “Veel van mijn collega’s doen wekelijks vier dagen patiëntenzorg en een dag administratie. Als waarnemer heb ik echter weinig organisatorische taken.”

‘Out of hours clinics’

De avond- en weekenddiensten worden gedekt door lokale samenwerkingsgroepen van huisartsen. Zo’n groep

PASPOORT

Naam:
Ype Smit

Leeftijd:
61 jaar

Werkt:
sinds 1,5 jaar als huisarts in Ierland

Achtergrond:
30 jaar arts in Tanzania

Leefsituatie:
samenwonend en heeft 2 volwassen kinderen [26 en 28 jaar oud]

---

verzorgt een of meerdere *counties*. De deelnemende huisartsen betalen naar rato een maandelijkse bijdrage om de kosten van deze speciale 'out of hours clinics' te dekken: het gebouw, het ondersteunend personeel en de visiteauto's. "Alleen grotere centra hebben twee artsen: de ene arts blijft op de post en de ander rijdt met auto en chauffeur de visites."

Na 11 uur 's avonds neemt een landelijke particuliere huisartsenorganisatie de zorg tot 8 uur 's ochtends over. "Deze nachtdiensten worden bijna volledig ingevuld door Zuid-Afrikaanse artsen die hiervoor twee à drie maanden naar Ierland komen. Het heet ook wel de *red eye shift*: het is hard doorwerken!"

Humor en aanzien

De pathologie in Ierland en Nederland zijn grotendeels vergelijkbaar. "Wel komt hier meer hemochromatose voor. Dat geldt naar mijn gevoel ook voor andere aangeboren afwijkingen." In de huisartsenpraktijk in de achterstandswijk komen roken, alcoholverslaving en overmatig alcoholgebruik veel voor. "Zoals te verwachten! Wel ben ik verbaasd hoeveel patiënten psychofarmaca gebruiken, vaak in hoge doseringen en combinaties."

Ype merkt dat huisartsen in Ierland in vergelijking met Nederlandse collega's meer in aanzien staan, zowel in sociaal als in professioneel opzicht. "Ierland is wat dat betreft een beetje ouderwets", vindt hij. "De patiënten zijn over het algemeen zeer vriendelijk en prettig in de omgang. Het valt me ook op dat er in de spreekkamer vaak wordt gelachen. Veel Ieren reageren met humor op tegenslag en ellende." Bij de toeristen en asielzoekers maken de taalbarrière en culturele verschillen het consult bijzonder. "Ik heb dan veel aan mijn ervaringen uit Tanzania, waar ik ook een zeer diverse patiëntenpopulatie had."

Hoewel de Ierse huisarts aanzien heeft, staan medisch specialisten merkbaar hoger in de hiërarchie. "In vergelijking met Nederland is er meer afstand en minder samenwerking tussen huisartsen en medisch specialisten."

Werkdruk

Ype verbaast zich over sommige commerciële kanten van de huisartsenzorg in Ierland. Zo kunnen huisartsen voor hun diensten adverteren. Daarnaast moet hij wennen aan de Ierse claimcultuur. "Klachten worden via de rechtbank behandeld, soms met veel publiciteit. De uitkeringen kunnen zeer hoog zijn."

Bijna alle acute zorg en acute verwijzingen van de huisarts verlopen via het *Accident and Emergency Department*. "Het is niet ongebruikelijk dat een patiënt daar twaalf uur doorbrengt. Door een tekort aan bedden en personeel worden sommige patiënten op trolleys op de gang opgenomen. Sommigen liggen daar maar liefst vier dagen."

Door de lange wachttijden en soms te vroege ontslagen uit het ziekenhuis komt er veel neer op de huisarts. "Wat te doen met patiënten met psychische klachten of chronische onbegrepen pijn, die langer dan een jaar op een wachtlijst staan? Dat is niet alleen voor de patiënt, maar ook voor mij als huisarts zeer belastend. Als de medisch specialisten dit zouden oppakken, dan zou dat ook onnodige verwijzingen naar de spoedeisende hulp voorkomen."

Ondanks deze knelpunten ervaart Ype het werk als huisarts in Ierland als prettig. "Ik werk graag met mijn collega-huisartsen samen. Ik heb veel respect voor hun inzet. En ik geniet van de leuke dokter-patiëntinteracties in de spreekkamer." ■